

opozarjamo naše fante naj se mirno in dostojno obnašajo. Čuvajte se popivanja, da ne pride do požara. Zgorelo je poslopje v gericah štajerske hranilnice in Janžkem Vrhu. Svit požara bil je tako močan, da se je videl v Ptuj.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez svezdico so letni in kramarški sejmi; sejmi, zaznamovani s svezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dremavredničama **) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 25. februarja v Gradcu (sejem z mlado živino.) Dne 26. februarja v Brežicah (svinjski sejmi); v Dobovi*, okr. Brežice; v Lipnici*. Dne 28. februarja v Tilmicu**, okr. Lipnica. Dne 1. marca v Ormožu (svinjski sejmi); v Radgoni*; na Planini*, okr. Sevnica; v Marneburgu (sejem s konji); v Konjicah*. Dne 2. marca v Vitanju**, okr. Konjice; na Ptuj; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Pišecah*, okr. Brežice; na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Lučanah (sejem z drobnico), okr. Arvež. Dne 3. marca na Vranskem**, v Oplotnici**, okr. Konjice; v Račah (letni sejmi s konji in govedom), okr. Maribor; v Gradcu (sejem z rogato živino in konji); na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem) v Lučah**, okr. Arvež. Dne 4. marca v Gradcu (sejem z mlado živino); v Petrovčah**, okr. Celje; na Spodnji Polekavi*, okr. Slov. Bistrica. Dne 5. marca v Brežicah (svinjski sejem); v Gradcu (letni konjski sejem); v Slovenjem Gradcu*; v Celja*.

Iz Koroškega.

Naznanilo! Kakor smo že poročali, zbolel je nevarno naš urednik Linhart. Pribodajči tedaj obsirno o koroških novicah.

Borovlje. Hranilnica in posojilnica za Spodnjo Rožno dolino. Piše se nam: Naša „nemška“ kasa, kakor jo nasprotniki sploh imenujejo je imela nedeljo 13. februarja v svojem krasnem domu „Rosentalerhof“ letošnje glavno zborovanje. Načelnik Gregor Janich, p. d. Šeinik v Medborovnicah, pozdravil je vse navzoče in otvoril zbor. Prvi knjigovodja Josef Tanzo prebral je protokoll lanskega zborovanja. Janich je potem predlagal račun in poročilo o pretečenem letu 1909. Temu zanimivemu poročilu posnemamo sledeče: Od 660 članov lanskega leta odstopilo jih je 7; na novo sprejelo se je pa 35 članov. Skupno število članov znaša torej 688. Ob koncu leta ostalo je 1364, interesentov s skupno K 1.201.189-70 vlogami. Denarni promet v zadanem letu je znašal 1.604.706-91 K; skupni denarni promet od časa obstoja sem pa 13.729.227-48 K. Za splošne koristne namene se je dolejš 21.915-30 K izdalo. Res lep napredek vrliga tega društva! Potem je drugi knjigovodja Ig. Mack prebral obsirno spoznanje uradnega revisorja c. k. deželnega sodišča. Našel je ta uradnik, da je peljava računskih bukev pri kasi čedna, znašna in izgledna. Premoženje je dobil v redu, voditeljstvo v najboljših rokah. S tem spridevcvom naj si grdi obrekovalci tega društva svoj jezik obrisejo! Tudi letos je razdelil glavni zbor za dobrodelne namene po celi dolini veliko podpore. N. p. Borovlje: Otroškemu vrtecu 200 K, ljudski knjižnici 100 K, za revne otroke, za božično darilo, za požarno brambo, telovsko društvo, pevsko društvo „Alpenrose“, „Edelweis“, za kmetijsko društvo, vsakemu 50 K, streljaskemu društvu 100 K, Medborovnice: pevsko društvo, požarna bramba, šola v Glinjah, po 50 K, za brizgalnico na Trati 100 K, S. Marijeta: brambovci na Gočuh 50, za živinsko vago Š. Marijeta 100 K. Sele: Šola 100 K. Podjabel: požarna bramba 50 K, brambovci v Kožantauri in v Kaplji po 50 K. Svetnavas: požarna bramba 100 K. Vrh tega se je med letom podarilo iz čistega dobička čez 400 K. Posojilnični pregledovalci knjig gospoda Orošy in Kastner poročata, da sta našla vse v lepem redu. Nato se zahvali zbor načelstvu posojilnice, posebno gospodu Janiku in navzoče so vstali in znamenje zahvale raz sedežev. Potem se je sklenilo še več koristnih stvari v prid hranilnice. Cela dolina pa je s praviko ponošana na našo kaso!

Po svetu.

Abdul-Hamid. O bivšem turškem sultanu, Abdul-Hamid-u se enkrat poroča, da je nevarno bolan, potem spet, da se mu je pamet zmešala. Napadla ga je baje tudi besnost in hotel se je obesiti! Kaj je na tem rešnice, se prav ne va.

Našli se v Ljubljani pri zidanju obrtniške šole staro rimsko posodo. V njej je bilo 47 dobro ohranjeni zlatov in nad 2 kg srebrnega denarja.

Atotat v Egyptu. Neki mubamedanski nacionalist, lekarnar po poklicu, sprožil je samokres na ministerskega predsednika Butrosa in ga tako ranil, da mu niso zdravniki mogli rešiti življenja. Pet krogelj potegnili so mu iz telesa.

Nečuvano zločinstvo. V Oldenburgu ubil je 20-letni delavec Denker z sekuro svojega očeta, svojo mater in svojega starejšega brata. Zločinec je že pod ključem.

Konjska kuga v Srbiji. Po poročilu srbskih listov pojavila se je med konji topničarskega polka v Kragujevcu kuga in znaša škoda do 60.000 dinarov.

Paradiž medvedov. Ruski listi poročajo o narodu, ki posebno spoštuje medvede, in sicer so to Aine, ki stanujejo v južnem delu otoka Sachalin. Ta narod prireja na čast medvedom velike veselice in če kak njihov medved pogine, vlada velika žalost med ljudstvom. Vsako leto grede Ainec v oddelkih na medvedov lov in vsak oddelek gleda, da zasači in ujame mladega medveda. Najstarejša in najuglednejša starka mora potem ujetega medveda v „hrano in stanovanje“ sprejeti. Po zimi je potem velika veselica. Na predvečer te veselice vlada veselje in radost, ljudje jedo in pijejo „kar trebuch“ drži. Najstarejše ženske pa pripravljajo za dan veselice posebno sladčico — pesjo pečenko. Drugi dan na vse zgodaj je vse polno ljudi pri medvedu, vsi jokajo in tarnajo, kajti ure njegovega življenja so štete. Naenkrat počí puška in medved se valja v svoji krvi. Zdaj se se le začne pravo kričanje in stokanje, vsa vas je „hiša žalosti“. Vsak hiti, da dobi vsaj malo medvedove krvi, katero potem hitro izpije. Medvedovo glavo pa pribijejo v posebnem gosdu na drevo. Ta gosd je že poln medvedovih glav, kajti ta šega je že starinska.

Kmet, ostani zvest svojemu stanu.

File Vitanški Smerlec pri Veliki nedelji na spodnjem Štajerskem.

Današnji položaj kmetijskega stanu tič. v velikih skrbih, v primanjkljaju delavske moči in je torej nagnjen v propad. Po eni strani manjka delavcev in družbe na kmetijskih posestvih, na drugi strani pa težijo kmeti težka bremena dolgov, velika dača in nesčeje pri kmetovanju. Ali kmet ima moč in voljo, to kaže združna samopomoč, katero oš seže in najde v kmetijskih združenjih. Največji sovražnik kmetov pa je nezadovoljnost s njegovim poklicem. S tem sovražnikom bi se moral naš kmet bojevati, ker mu jemlje veselje do dela in ga tira proč od kakih dobrih nove iznajdbe pri kmetovanju, s katero bi se mu dalo priti do boljše bodočnosti. Žalost, da prime ta nezadovoljnost tudi mlajše posestnike in da okuži tudi veselje in spoštovanje kmetijskega stanu, kmetiskim sinovom in hčerkam.

Prijatelji kmetijskega stanu, kateri ljubijo in poznajo ta stan, so res lahko žalostni, ko vidijo da se obenj bogato kmetsko delče, s kakim uradnikom En uradnik, ako je še tako nizek ima prej upliv pri takih kmetijskih hčerkah, ko pa en kmetški fant, kateri se poprime s svoj odličnostjo dobrega učnega in koristnega kmetovanja. Da me bodete dragi bralci razumeli, kaj takega črta hude, grozne in neozdravljive rane kmetškemu stanu. Koliko denarja se zgubi stem vsako leto na kmetijah. Ni torej čuda, da kmetški stan peša. Pred nekaj desetletji, kakor je meni znano, je bilo to vse drugače. Takrat si je držalo bogato kmetško delče v čast, ako se je omožilo v kmetško gospodarstvo.

Vzrok vsemu temu je, kakor sem prej omenil, nezadovoljnost, katero velikokrat povzročajo stariši kmetški otroci in njih v zgojicji. Te pravim iz lastnega prepričanja. Silil sem velikokrat, kako stariši godrnjajo čez kmetški stan vprič svojih otrok, posebno, ako jih zadene kak nesčeje pri gospodarstvu. Ako stiško kmetški sinovi in hčerke, da nič hujšega ni, kakr ž kmet biti in da je kmetška gospodinja danedan sušnja; mora se torej v secu takih otrok v shuditi nezadovoljnost, da začnejo od dne do dne bolj sovražiti svoj poklic.

Premalo se pomisli pri kmetih, da ima vsak stan svoje križe in težave, ima pa tudi veselje in koristi. Prva težava v vsakem stanu je zadovoljnost. „Dragi stariši,“ zelo grešite in škodujete kmetškemu stanu, ako izostite svojo nezadovoljnost v pričlo vseh otrok. Pri-povedujte si kajite jim rajsi boljše strani delčnega življenja v kmetškem stanu, da bodoče imeli veselje doma ostati in vam pomagali sodelovati na vaših kmetijskih posestvih! Prav dobro storimo tudi, ako naše otroke učimo in vadimo križe in težave kmetijskega stanu potrpečljivo, se v obupnosti nositi. Sem pa ti učbeno, da bi jih trpučali čez mevo in prestrežno postopali proti njim, kakor so delali to pagini, da se je otrokom dan učbeni, da jih bočajo in se pozneemak bolečin in težav priučijo. Ne smemo jih pa tudi držati premeško v hrani za običke, ampak v ostem redu. Možno, da rečei; kaj

ima vse to pri tem opraviti? Ja, potrebao je, da tudi to omenim, ker nezadovoljnost ima svoj zvir in začetek vsem tem.

Ruzun očetove hiše pa ima šola dolžnost v tem oziru otroke v zgojevati tako, da dobijo spoštovanje in ljubezen do kmetijskega stanu. Potrebno bode, da učitelji opozorijo večkrat otroke na lepo kmetško življenje. Pa ne tako, kakor nam je pred 30. leti učitelj na ljudski šoli rčel: (ako ni znal kteri učence) „Iz tebe ne boče nič drugo, kot konjski hlapec, ali pa svinjska dekla.“ K temu bi pristavil: da ravno danedan mora biti en hlapec dobro poučen, kot en industrijec, rokodelec in uradnik, ko se opravlja poljaka in gospodarska dela s raznimi stroji in h kateremu izroči gospodar svojo orodje in živno v njegovo varstvo. Torej živino, ki je temelj gospodarstva. Priscrčen potrdav v tem novem letu.

V Vičancih, na praznik Sv. treh kraljev 1910.

Gospodarske.

O prašičjih boleznih. Piše se nam: Leto 1909 sta v Ptuj se nahajajoča gg. živinodravnik izvršila pri prašičjih varstveno cepljenje kos proti rotlaufu s sledečim uspehom: Čepilo kose se je na 551 posestvih skupno 2857 prašičov. Od teh je bilo že 115 prašičev na rotlaufu bolanih. Od teh 115 prašičev ozdravilo jih je valed cepljenja 98, tako, da je le 17 prašičev bilo zaklanih ali je poginilo. Ako se vzame vrednost enega prašiča s 60 K, se je torej na ta način kmetom rešilo 5880 kron denarja! Od prašičov, katerih se ni cepilo, je (kolikor se je to zamoglo poizvedeti, napreje omenjenih 551 posestvih skupaj 117 komadov dejoma poginilo, deloma pa v isti zaklanih bilo. Iz vseh teh številk se pač sadostno razvidi, kako velikansko vrednost ima cepljenje kos pri na rotlaufu obolelih prašičih. Ako se pri temu še premisli, da se pa cepljenju ne v okuženih hlevih ne na drugih posestvih ni več pojavil slučaj rotlaufe, potem se mora pač kmetovalcem to cepljenje kos proti tej grozni prašičji bolezni živo priporočati. V Ptuj, 18. februarja 1910. Jos. Kurzidim.

Vrednost pepela. Namesto kaljevih umetnih gnojil se rabi tudi pepel za gnojenje travnikov in deželjk. Pepel ima tudi kalij v sebi in deluje kakor druga kalijeva gnojila. Vajno pa je, da ga rabimo v zadostni množini. Zato pa treba, da vemo, koliko kalija ima pepel in koliko ga imata kajiti in kalijeva sol. Pepel iz bukovega lesa ima največ kalija. V 100 kg bukovega pepela, ki je najboljši, je do 15 kg (15%) kalij, toraj nekaj več ko v kajniku, kjer se ga nabaja poprek 12% kg. Če rabimo na mesto kajnitja pepel, potem ga je približno toliko vzeti kakor kajnita. Za 1 ha treba 4000 do 6000 kg ali ravnno toliko pepela. Pripomniti pa je, da ima pepel tudi nekaj fosforove kisline in apna in da je zaradi tega več vreden ko enaka množina kajnita. Kalijeva sol ima pa v 100 kg 40 kg kalija, zato je treba te soli skoraj trikatert manj ko kajnita ali pepela.

Senice po ziml. Če se v sadunosniku tem živlicam na drevesa pritrjuje hišice, ki so lahko tudi iz drevesne skorje, bodo kmalu vse polne senic, ki vso zimo zelo marljivo pokončujejo razna mrčesa, skrita pod skorjo, in tako sadjarju silno koristijo. Senice lotiti se je imeti zaprte, pa se pravi te prekotrisme živalice moriti.

Čiščenje rjavih vin z želatino in mlekom. Pritožbe, da mlada vina rjavijo, se množe letno od dne do dne; o vrokih to boleznih pa smo v „Gospodarskem Glasniku“ do sedaj večkrat pisali. V naslednjem hočemo podati par nasvetov, kako se naj taka motna ali rjava vina čistijo z želatino in mlekom. Navadno se čistijo le dobro zavrela in stara vina, ki so še malo kalina, kar izhaja od praha, ki se pri pretakanju ne da popolnoma odstraniti. Zdrava mlada vina se navadno ne čistijo, ker so redko čista in ker se neprehomoma kalijo od mikroskopično malih živih bitij, s pr. še delajočih kvasnic. Samo ujemoma se za mlada vina lahko priporočta čiščenje s znanimi čistilnimi sredstvi, pred vsem z želatino in mlekom, da s tem omožimo povzročevalce bolezni in jih potem s prcaikanjem spravimo iz vina. V takih slučajih se mlado vino kakor hitro je mogoče pretoči z drobi in spravi v močno začepljene sode da ga potem drugi dan lahko čistimo. Navadno velja pravilo, da zadostuje pri rjavih vinih 8 do 12 g želatine in približno enako mnogo dodatka tanina za čiščenje vsakega hektolitra. Za čiščenje rahljena želatina mora biti popolnoma čista in brez duha. Zdrobljena želatina, ki jo navadno prodajajo trgovci, ni vedno popolnoma čista in brez duha. Zdrobljena želatina, ki jo javadno prodajajo trgovci, ni vedno popolnoma primerina; pri nakupovanju so moramo vedno preprizati, ali je porabna za čiščenje ali ne. Večkrat se ponuja rdeča zdrobljena želatina za čiščenje rdečih vin; njena rdeča barva pa nima na vino nikakega vpliva in je večkrat samo za to, da se z njo pokrije slabša kakovost želatine. — Sicer pa moramo takoj takoj omeniti, da je želatina za čiščenje rdečih vin malo porabna, ker se z njo odpravi iz vina njegovo barvilo in velik del črsovine, ki pa morata biti vinu ohranjena. Zelo dolgi vrsti želatine za čiščenje vina sta zmekli „Weinlaube“ in „Osticol“, ki se lahko dobita v vsaki boljši trgovini s kletarskimi potrebčinami. Predno čistimo, raztopimo v vnu primerno količino želatine toplo v lahkem, a popolnoma zdravem vinu; pri tem pa moramo pridno in pazno mešati, da se nam ta zmies ne razsnodi. Za ra-